Oponentský posudek magisterské práce

Bc. Barbory Zmekové

Portrét mystické básnířky Mahádéví Varmy

Universita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav jižní a jihovýchodní Asie

Indologický seminář, 2014.

Autorka ve své práci plynule navázala na svou úspěšnou bakalářskou práci *Moderní hindská poezie* (2010), aniž by se opakovala . Kromě Úvodu a Závěru je práce rozdělena do čtyř kapitol : *Čhájávád – odlesk své doby, Život a dílo Mahádéví Varmy, Mahádéví Varma jako básnířka čhájávádu* a *Úskalí básnického překladu básní Mahádéví Varmy.* Každá kapitola obsahuje pak řadu podkapitol.

V úvodu autorka podrobně vysvětluje svůj systém přepisů cizích jmen a hindských výrazů, což bylo nutné, neboť jinak by se mohl jevit jako zmatečný. Není tomu však tak; bylo třeba rozlišit mezi názvy knih, sbírek a samotných básní (odborný přepis) a názvy literárních směrů a různých hindských pojmů (populární přepis). Nejsem si jista, zda bylo nutné uvádět názvy knih vedle českého překladu ještě v překladu anglické, ale uškodit to nemohlo.

Práce se neomezuje jen na život a dílo zvolené hindské básnířky, ale sahá daleko hlouběji a šíře. V kapitole č. 2 se zabývá podrobně směrem, který podstatně ovlivnil další kroky hindské literatury. Tak vyčerpávající charakteristika nebyla dosud u nás nikdy předložena, ač si to plně zasluhuje. Dostatečně charakterizování jsou i další tři významní představitelé čhájávádu a jejich díla.

Kapitola o samotné Mahádéví podrobně pojednává o jejím rodinném zázemí a kastě, do níž patřila (v Indii velice důležité) i o jejím dětství a počátečním vzdělání, a to tak téměř plasticky, že před čtenářem mohou detaily jejího dětství přímo vyvstávat. To vše má velký význam pro další cestu básnířky, která byla v moderní době první. Je charakterizována jako „Míra Bái moderní doby“ a skutečně má i její život se středověkou Mírou Bái společné rysy. Zmíněn je její rázný přístup i k vlastní tvorbě; už v dětství začala psát verše, a to tak, jak sama chtěla; např. anglická poezie ji na rozdíl od mnoha jejích vzdělaných vrstevníků nenadchla.

Totéž se týkalo jejího sňatku, do kterého ji její dědeček vnutil už v dětství, jak nebylo v Indii výjimkou. S manželem nežila. Příběh je to takřka románový a v práci věcně podaný. Všechny tyto okolnosti se promítly nepřímo, nikoli popisně, do básníříčiny tvorby.

V práci nacházíme hluboké pochopení díla Mahádéví Varmy, k jakému se možná dosud nikdo nepropracoval. Tomu napomáhá ovšem také prokazatelně výborná znalost jazyka a další schopnosti. Přebásňování je značným úskalím v překladech poezie i v rozborech básnické tvorby vůbec. Proto se i seriózní práce uchylují často k tzv. podstročníkům. Barbora Zmeková

však přebásnila naprostou většinu drobných ukázek v textu a doplňku pak uvádí rozsáhlé části básnické tvorby Mahádéví Varmy v hindštině a ve vedlejším sloupci pak svůj básnický překlad. Je tedy možno si ověřit, jak dobře se s překládáním básní vyrovnala.
Poslední kapitola, *Úskalí básnického překladu básní Mahádéví Varmy*, ostatně tato úskalí objasňuje a na příkladu dokazuje. Problémem je zejména mnohovýznamovost velké části hindské slovní zásoby, zejména její tatsamové (ze sanskrtu přejaté) části.
Malá připomínka: podle údaje v práci se Mahádéví Varma stáhla z veřejného života koncem 50. let. Zde mohu však dodat, že v roce 1983 se na Světové hindské konferenci na řečnické tribuně nečekaně objevila útlá starší paní oblečená v khádí (ručně tkané látky) a vytříbenou hindštinou velice nahlas a energicky pronesla silně kritický projev o čistotě a prznění hindštiny v současné době. Mnozí ji nepoznali; mně prozradil její totožnost Odolen Smékal. Asi to bylo její poslední energické vystoupení na veřejnosti.
V práci Barbory Zmekové se vyskytlo několik velmi drobných omylů v přepise – např. Indore je anglický přepis názvu města Indaur. Vzhledem k celkové kvalitě práce jsou tyto maličkosti skutečně zanedbatelné.
Celkově by si práce zajisté zasloužila uveřejnění, pokud možno celá, ale i části by se uplatnily, např.pro časopis Pandanus *Příroda jako, obraz duše* a *Básnické prostředky a symbolika*.

Práce prozrazuje nejen hluboký zájem a píli autorky, ale i její literární nadání.
Doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení VÝBORNĚ.

V Praze 2014-08-28 PhDr. Dagmar Marková, CSC.